

Asia: VN/15767/2021

## **Ehdotus kansalliseksi aineettomien oikeuksien strategiaksi (IPR-strategia)**

### **Lausunnonantajan lausunto**

#### **Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään**

Helsingin yliopisto kiittää tilaisuudesta antaa lausunto yllä mainitusta ehdotuksesta, ja lausuu seuraavaa:

#### **1. Yleistä**

Helsingin yliopisto katsoo, että ehdotuksessa mainittu tavoitetilä 2030 on erittäin hyvä ja tavoittelemisen arvoinen. Lisäksi toimenpiteet tämän vision saavuttamiseksi ovat erittäin onnistuneita ja oikeansuuntaisia. Koska kuitenkin, kuten aina, tämän vision saavuttaminen on kiinni siitä, että siihen kohdistetaan riittävästi resursseja, niin tähän tulisi kiinnittää erityistä huomiota.

#### **2. Toimenpiteet aineettomien oikeuksien kaupallistamisen tukemiseksi tutkimusorganisaatioissa**

Ehdotuksessa todetaan, että tehdyn taustaselvityksen perusteella aineettomien oikeuksien tuntemus on suomalaisissa tutkimusorganisaatioissa melko rajallista. Tähän Helsingin yliopisto haluaa todeta, että aineettomiin oikeuksiin liittyvä osaaminen on Suomessa pikemminkin liian hajaantunutta ja se ei ole kaikkien tutkimusorganisaatioiden käytettävissä. Tulisi lisätä eri toimijoiden välistä yhteistyötä osaamisen levittämiseksi.

Ehdotuksen mukaan aineettomia oikeuksia koskevat ohjeet ja sisäiset prosessit eivät ole selkeitä, tutkimusorganisaatioilla ei aina ole käytössään sopivaa IPR-osaamista eivätkä tutkimusorganisaatiot motivoi tutkijoitaan tutkimustulosten kaupallistamiseen. Helsingin yliopistolla on selkeät ohjeet keksintöihin ja niiden kaupallistamiseen liittyen sekä käytös-sä oleva prosessi spin out-yhtiöiden perustamiseksi ja IPR:n hyödyntämiselle spin outien kautta.

Yhtenä isona ongelmana on kuitenkin havaittu ehdotuksessakin mainittu tutkijoiden motivoiminen tutkimustulosten kaupallistamiseen. Tähän tulisi olla selkeät kannustimet niin, että esim.

patenttihakemukset, kaupallistetut keksinnöt ja yritysysteistyö olisi jollakin tavalla tutkijoille motivoivaa. Nämä kannustimet voisivat olla joko akateemisia ja/tai ei-akateemisia kannustimia. Tällaisten kannustimien laatiminen ja käyttö on kuitenkin erittäin vaikea ja moniulotteinen asia, joka herättää vahvoja mielipiteitä sekä puolesta että vastaan. Tällaisten kannustimien käyttöä ja suositusta niiden käyttöönottamiseksi tulisi kuitenkin harkita.

TKI-tiekartan mukaisesti TEM ja OKM selvittävät yhteistyössä ministeriöiden, tutkimusorganisaatioiden, rahoittajien ja elinkeinoelämän kanssa tutkimustulosten jatkojalostamista ja hyödyntämistä tukevan kansallisen verkostomaisen toimintamallin tarvetta. Helsingin yliopisto katsoo, että tämänkaltainen yhteistyön luominen on tervetullutta. Tulee kuitenkin huomioida tarkasti jo olemassa olevat rakenteet ja panostukset tutkimustulosten kaupallistamiseksi, jotta vältetään päällekkäisiltä rakenteilta ja toiminnoilta ja näin ei käytetä resursseja sellaisen luomiseen, joka on jo olemassa.

Ehdotuksen mukaan ”Tuetaan TKI-tiekartan mukaisia toimenpiteitä, joilla edistetään sekä avoimessa että sopimustutkimuksessa syntyvien tutkimustulosten jatkojalostamista ja kaupallistamista, ja varmistetaan, että aineettomiin oikeuksiin liittyvät kysymykset tulevat laajasti huomioiduiksi.”

Avoimessa ja sopimustutkimuksissa syntyneisiin keksintöihin liittyen yliopiston on mietittävä tarkkaan, minkä verran yliopiston kannattaa investoida/ panostaa avoimiin keksintöihin, joissa hyöty valuu yksityishenkilöille. Helsingin yliopisto katsoo, että kannattaisi panostaa kansallisella tasolla osaamisen kasvattamiseen ihan konkreettisten yliopistoille suunnattujen tukimuotojen avulla, jotta infra ja prosessit saataisiin siihen kuntoon, että avoimessakin syntyneet keksinnöt mielellään annettaisiin tutkijoiden toimesta yliopistojen edistettäväksi.

Eerola Paula  
Helsingin yliopisto

Pohjola Perttu  
Helsingin yliopisto